

Aan:
de heer J.J. Moes

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 5 maart 2020

Ons kenmerk 10/5.5/2019002481

Behandeld door de heer G.H. Arkema (0592) 36 54 36

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over Natura 2000

Geachte heer Moes,

In uw brief van 23 november 2019 stelde u een aantal vragen ex artikel 41 Reglement van Orde over Natura 2000. Veel van deze vragen zijn ook in de Tweede Kamer gesteld en door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bij brief van 17 februari 2020 (00000001858272854000) beantwoord. Uw vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel "Politieke agenda zit oplossing stikstof dwars" (<https://www.stal-en-akker.nl/artikel/223720-politieke-agenda-zit-oplossing-stikstof-dwars/>) ?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Zijn er in Drenthe in bepaalde N2000 gebieden habitattypen (in dit geval van het artikel het voorbeeld van het Norgerholt) met een goede natuurkwaliteit niet geselecteerd en in gebieden met een slechtere natuurkwaliteit wel? Zo ja, hoe beoordeelt u het feit dat niet de beste selectie van bepaalde habitattypen wordt gemaakt?

Antwoord 2

Nee dit is niet aan de orde. De Europese Commissie beoordeelt een voorstel voor selectie van Habitatrichtlijnen vooral op het aandeel dat die gebieden gezamenlijk hebben ten opzichte van het landelijke oppervlak van dat habitat. Destijds was daarom bij de selectie van de gebieden het belangrijkste criterium het aandeel van het landelijke oppervlakte dat in een gebied voorkomt. Daarnaast is het goed te vermelden dat de selectie van de gebieden destijds heeft plaatsgevonden onder verantwoordelijkheid van het Rijk, omdat dit voor de decentralisatie (2011) van het natuurbeleid naar de provincies was. Wij zijn destijds als provincie geconsulteerd over de aanwijzingen.

Vraag 3

Klopt het dat in sommige Drentse gebieden de te beschermen habitattypen en/of specifieke soorten helemaal niet voorkwamen?

Antwoord 3

In een beperkt aantal gevallen bleek bij het opstellen van het aanwijzingsbesluit van een gebied dat bepaalde aangemelde habitattypen of soorten niet voorkwamen. Dat kan meerdere redenen hebben. Bijvoorbeeld: bij de nadere definiëring van een habitatype bleek een bepaald type natuur niet meer te kwalificeren, of: een bepaalde waarde was kort voor de aanmelding al verdwenen, of: een soort was wel waargenomen maar bleek geen bestendige populatie te hebben in het gebied. Het betreft zogenoemde 'wetenschappelijke fouten' die volgens het geldende recht reden zijn om de aanwijzing op aan te passen. Deze gevallen zijn in de aanwijzingsbesluiten en in het 'Wijzigingsbesluit afwezige waarden', met vermelding van de reden, opgesomd.

Vraag 4

Kunt u voor de Drentse N2000 gebieden, per gebied aangeven welke habitattypen en/of soorten op de aanmeldingslijst zijn gezet op grond van het aanwijzingsbesluit voortvloeiend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn? Kunt u hierbij ook aangeven of dit noodzakelijk was vanuit de Europese regelgeving? En kunt u daarbij de ecologische onderbouwing van de aanmelding en de ecologische onderbouwing van de ontwikkeling van het gebied in de afgelopen jaren delen?

Antwoord 4

De op internet raadpleegbare aanwijzings- en eventuele wijzigingsbesluiten¹ geven gedetailleerd inzicht in de aangemelde en uiteindelijk aangewezen habitattypen en soorten. De habitattypen en soorten die thans worden beschermd via de (deels gewijzigde) aanwijzingsbesluiten voor deze gebieden, worden beschermd omdat dat noodzakelijk is vanwege de Vogel- en Habitatrichtlijn. Uit vaste jurisprudentie blijkt dat alle typen en soorten van de Habitatrichtlijn die in een gebied in meer dan verwaarloosbare mate voorkomen, moeten worden beschermd. Dat daarvan sprake is, blijkt uit de ecologische onderbouwing in deze aanwijzingsbesluiten en uit de onderliggende informatie, zoals habitatkaarten. Wanneer beroep is ingesteld, kan in de uitspraken van de Raad van State² worden gelezen hoe de twijfels over de onderbouwing zijn weerlegd. De ontwikkelingen na de aanwijzing zijn na te lezen in de beheerplannen.

¹ Zie <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

² Zie <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/>.

Vraag 5

Is het juist dat de aanmelding van Natura 2000-gebieden niet (altijd) op basis van wetenschappelijke gegevens plaatsvindt/vond? Zo ja, wat is dan de basis geweest voor het aanwijzen van deze gebieden?

Antwoord 5

Aanmelding vond en vindt altijd op basis van objectieve en verifieerbare gegevens plaats. Het Rijk dat verantwoordelijk is voor de aanwijzing baseerde zich hierbij op adviezen van deskundigen van onder andere de Universiteit van Wageningen. Als er getwijfeld wordt aan een aanwijzing, kan dat in een zienswijze worden beargumenteerd. Deze zienswijzen worden beantwoord in het definitieve besluit, waartegen beroep open staat.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u het feit dat wordt gesuggereerd dat gebieden aangewezen zijn op oneigenlijke gronden?

Antwoord 6

De aangedragen voorbeelden lijken deze suggestie niet te onderbouwen. Het is belangrijk dat er draagvlak is voor het natuurbeleid. Daarom is het noodzakelijk dat er overeenstemming komt over de vraag of er daadwerkelijk sprake is van aanwijzingen op oneigenlijke gronden. Daarom vindt er onderzoek plaats naar de inhoud van de aanwijzingsbesluiten, zoals aangekondigd door het Rijk (zie brief minister Schouten van 13 november 2019, Kamerstuk 35334, nummer 1).

Vraag 7

Staat de Vogel- en Habitatrichtlijn toe om de aanwijzing van soorten tussen gebieden te verschuiven? Zo nee, op basis van welke juridische grondslag (met verwijzing naar artikel in de Vogel- en Habitatrichtlijn) is dit niet mogelijk?

Antwoord 7

Uit artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn blijkt dat alle aanwezige habitattypen en soorten moeten worden beschermd. Een uitzondering mag volgens de uitleg van de Europese Commissie worden gemaakt voor waarden die slechts in verwaarloosbare mate voorkomen. Deze lijn is bevestigd in vaste jurisprudentie van de Raad van State, waarbij in meerdere gevallen getoetst is of een habitattype daadwerkelijk in meer dan verwaarloosbare mate voorkomt. Dit betekent dat de bescherming van een aanwezige soort niet kan worden opgeheven door deze soort in een ander gebied te gaan beschermen: als een soort met een bestendige populatie aanwezig is, wordt hij beschermd, als dat niet zo is, wordt hij niet beschermd. Het niet opheffen van de bescherming vloeit ook voort uit artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn (het 'verslechteringsverbod').

De Vogelrichtlijn verplicht niet tot het beschermen van álle in een gebied voorkomende vogels, maar alleen tot het beschermen van zeldzame soorten (genoemd op Bijlage I van de Vogelrichtlijn) en trekvogels waarvoor het gebied belangrijk is (de exacte criteria staan in hoofdstuk 3 en Bijlage 1 van de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn). Als eenmaal voor een gebied in een aanwijzingsbesluit is vastgesteld voor welke soorten de criteria van toepassing zijn, geldt het 'verslechteringsverbod' (artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn is sinds 1994 ook in Vogelrichtlijngebieden van toepassing).

Vraag 8

Klopt het dat er in veel gevallen bij Natura 2000-gebieden nog ambities na de aanwijzing zijn toegevoegd door terreinbeherende organisaties? Zo ja, kunt u van alle gebieden een overzicht geven van de ambities die na de aanwijzing zijn toegevoegd?

Antwoord 8

Nee, eventuele ambities leiden niet tot wijzigingen in de aanwijzingsbesluiten. Van correcties kan wel sprake zijn.

Correcties op een aanwijzingsbesluit worden door de verantwoordelijk be- windspersoon toegevoegd op basis van objectieve criteria. Belanghebbenden zoals terreinbeherende organisaties kunnen wijzen op een gebrek in een aanwijzingsbesluit. Als dat gebeurt in een beroepszaak, wordt dat getoetst door de rechter. Het Rijk is verantwoordelijk voor het doorvoeren van deze wijzigingen.

Vraag 9

Welke gevolgen heeft het toevoegen van habitats voor de ontwikkelingsmogelijkheden in en rondom deze Natura 2000-gebieden?

Antwoord 9

Dit hangt af van de ecologische vereisten van de toegevoegde habitats. Soms stellen habitats geen eisen aan de omgeving, maar in andere gevallen zijn habitats afhankelijk van schone lucht of van een voldoende hoge regionale grondwaterstand.

Vraag 10

Klopt het dat doelstellingen die na de aanwijzing zijn toegevoegd en niet voortvloeien uit de Europese regelgeving van de Vogel- en Habitatrichtlijn vrij eenvoudig geschrapt kunnen worden zonder hiervoor in Brussel aan te hoeven kloppen? Hoe verloopt zo'n besluitvorming?

Antwoord 10

Het aanwijzingsbesluit wordt door het Rijk gewijzigd als na het vaststellen van een aanwijzingsbesluit uit nieuwe informatie blijkt dat doelstellingen ten onrechte zijn toegevoegd (bijvoorbeeld omdat er een wetenschappelijke fout is gemaakt). De correctie wordt ook in het Standaardgegevensformulier verwerkt en daarmee gemeld aan de Europese Commissie.

Vraag 11

Hoe beoordeelt u de uitspraak over het toepassingsbereik van de passende beoordeling door het Europees Hof van Justitie, die het toetsingskader beperkt tot de habitattypen en soorten waarvoor de gebieden zijn geselecteerd?

Antwoord 11

Hierover heeft een briefwisseling plaatsgevonden in 2015 met de Europese Commissie, op verzoek van de SGP-fractie. Het ging erom nadere duiding te geven aan het zogenoemde Sweetman-arrest van het Europese Hof van Justitie. Aanleiding was de vraag wat "natuurlijke kenmerken zijn", dus of bij toetsing getoetst moet worden aan alle aanwezige waarden of slechts een deel daarvan (namelijk: alleen de waarden die aanleiding waren om het gebied te selecteren, al dan niet met extra gewicht voor de prioritaire waarden). De vragen van de SGP zijn door de EC beantwoord en door de toenmalige staatssecretaris op 18.12.2015 nader geduid: "Het antwoord van de Commissie is dat in de passende beoordeling als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn de gevolgen van een plan of project moeten worden betrokken voor alle habitats van bijlage I en soorten van bijlage II" (Kamerstuk 32670, nummer 105). Hierbij geldt dat dit gaat om habitats die in betekenende mate in een gebied aanwezig zijn.

Indachtig de motie-Bisschop (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 32 670, nummer 188) bezie ik momenteel in het kader van de actualisatie van het doelensysteem Natura 2000 wat de mogelijkheden zijn om andere prioriteiten te stellen met betrekking tot zeer kleine oppervlaktes van een habitatype.

Vraag 12

Klopt het dat op basis van de gegevens over de ontwikkeling van de natuurkwaliteit in de Natura 2000-gebieden de conclusie kan worden getrokken dat de natuurkwaliteit netto in alle gebieden samen beter is geworden? Kunt u ter onderbouwing een overzicht verschaffen per gebied en per stikstofgevoelig habitatype?

Antwoord 12

Of de natuurkwaliteit netto in alle gebieden samen beter is geworden, kan pas bepaald worden als de evaluaties van de natuurkwaliteit per gebied zijn afgerond. Die evaluaties worden gemaakt als de looptijd van een eerste beheerplan bijna is verstreken en een tweede beheerplan wordt opgesteld. Een landelijk beeld ontstaat pas als alle evaluaties met elkaar kunnen worden vergeleken. Slechts in enkele gebieden is zo'n evaluatie voor een 'tweede-generatiebeheerplan' voorhanden.

De recent gerapporteerde landelijke staat van instandhouding van habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn en aantallen en trends van vogels voor de Vogelrichtlijn kunt u vinden via <https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu>. Begin 2020 komt een publieksvriendelijke versie van de Nederlandse rapportages beschikbaar, in 2020 verschijnt een Europees rapport over de gehele EU. Vergelijking met eerdere rapportages laat voor Nederland nog weinig verbeteringen zien.

Vraag 13

Zijn er aan Drentse Natura 2000-gebieden extra habitattypen toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke aanmeldingsgronden? Zo ja, kunt u aangeven waarom, wanneer en op basis van welke wettelijke gronden deze habitattypen nog zijn toegevoegd? Zo nee, kunt u een onderbouwing geven dat dit niet het geval is?

Antwoord 13

Vanuit Drenthe zijn geen extra habitattypen aangedragen ten opzichte van de oorspronkelijke aanmeldingsgronden. Op basis van feitelijke waarnemingen in het veld kunnen wel wijzigingen (zowel toevoegingen als verwijderingen) op de oorspronkelijke aanmeldingsgronden voor de Drentse N2000-gebieden zijn doorgevoerd (zie ook 3 en 8). Het Rijk is verantwoordelijk voor het nemen van aanwijzingsbesluiten. Alle toevoegingen zijn in de aanwijzingsbesluiten, met vermelding van de reden, opgesomd. Zoals uit bovenstaande antwoorden blijkt, worden toevoegingen alleen opgenomen indien dat op grond van de Habitatrichtlijn is vereist. Het moment van toevoeging is af te leiden uit de datum van het aanwijzingsbesluit of een eventueel wijzigingsbesluit. Het is gebeurd in verschillende fasen: tussen de aanmelding en het ontwerpbesluit, tussen het ontwerpbesluit en het definitieve besluit (deels naar aanleiding van zienswijzen) en - in beperkte mate - in wijzigingsbesluiten. Vanwege vaste jurisprudentie van de Raad van State is het moment van aanwijzen - met inachtneming van het verslechteringsverbod - bepalend voor de vraag welke waarden beschermd moeten worden.

Het Rijk geeft aan dat alle gevallen de komende tijd nauwgezet zullen worden gecontroleerd op juistheid.

Vraag 14

Met het opstellen van de beheersplannen voor Natura 2000 gebieden heeft het college van GS gesteld dat het beweiden en bemesten van landbouwgronden bestaand beleid was. Is het college het met ons eens dat beweiden en bemesten van landbouwgronden ook nu na de uitspraak van RvS onder bestaand beleid hoort te vallen? Zo nee, kunt u een onderbouwing geven dat dit niet het geval is?

Antwoord 14

Ja, het standpunt van IPO en LNV is ook beweiden en bemesten niet vergunningplichtig te laten zijn.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

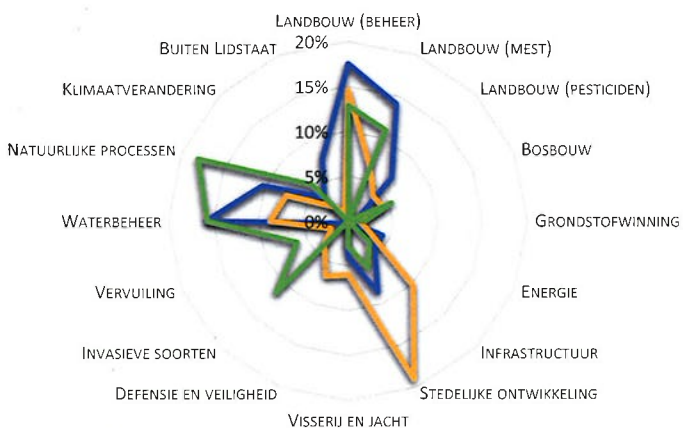

, secretaris

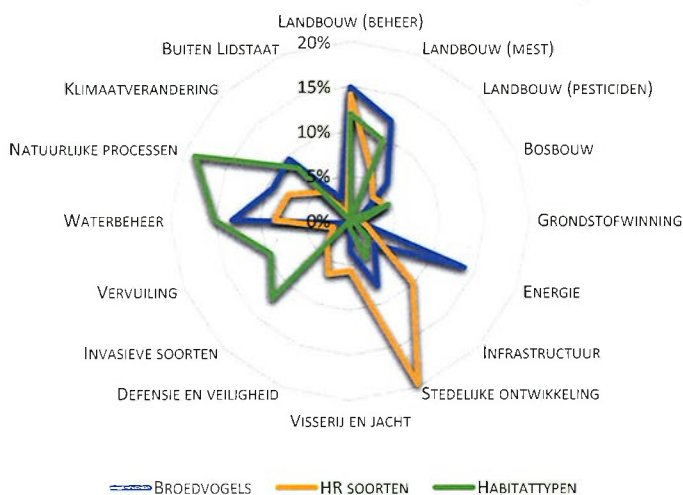
Bedreigingen en drukfactoren

In de rapportages genoemde huidige drukfactoren en bedreigingen voor de nabije toekomst die invloed hebben op de staat van instandhouding van habitattypen en soorten van de Habitatrictlijn en de status en trends van de inheemse broedvogels:

Drukfactoren (2013-2018)

Bedreigingen (toekomst)

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Landelijke rapportages EU Vogel- en Habitatrictlijn

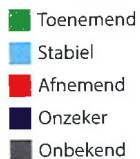
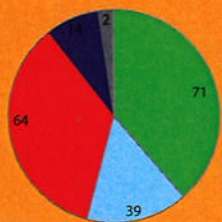
over de Staat van instandhouding habitattypen en soorten
en de Status en trends van vogels

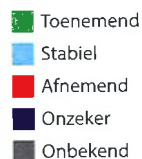
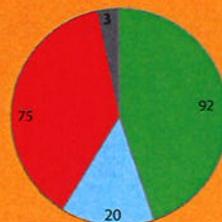
Vogelrichtlijn 2019

Populatietrends broedvogels

Korte termijn

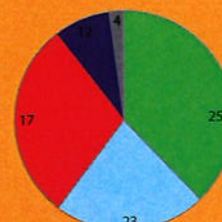

Lange termijn

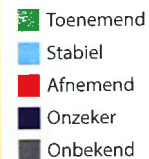
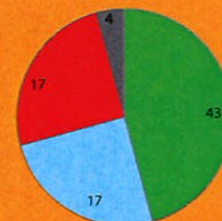

Populatietrends niet -broedvogels

Korte termijn

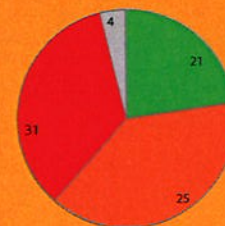
Lange termijn

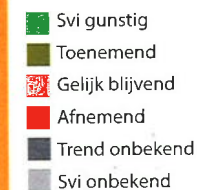
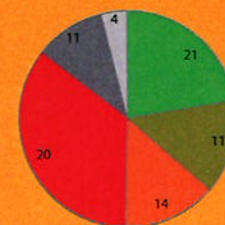
Habitatrichtlijn 2019

Habitatrichtlijnsoorten

Staat van instandhouding

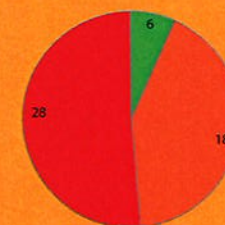

Trends staat van instandhouding

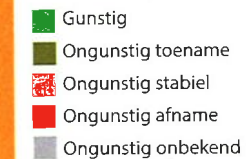
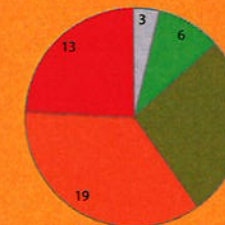

Habitattypen

Staat van instandhouding

Trends staat van instandhouding

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

STATENFRACTIE DRENTHÉ

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe Postbus 122

9400 AC Assen

Assen, 11 November 2019

Onderwerp: schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van Orde Vergadering Provinciale Staten

Inzake Natura 2000 en stikstof problematiek door uitspraak van RvS

In Drenthe hebben we veel natuur en daar zijn wij trots op. Toch roepen alle aanwijzingen van natura 2000 gebieden uit het verleden ook de nodige vragen op voor de VVD fractie. We hebben daarom de volgende vragen voor het college.

1. Bent u bekend met het artikel "Politieke agenda zit oplossing stikstof dwars" (<https://www.stal-en-akker.nl/artikel/223720-politieke-agenda-zit-oplossing-stikstof-dwars/>) ?
2. Zijn er in Drenthe in bepaalde N2000 gebieden habitattypen (in dit geval van het artikel het voorbeeld van het Norgerholt) met een goede natuurkwaliteit niet geselecteerd zijn en in gebieden met een slechtere natuurkwaliteit wel? Zo ja, hoe beoordeelt u het feit dat niet de beste selectie van bepaalde habitattypen wordt gemaakt?
3. Klopt het dat in sommige Drentse N2000 gebieden de te beschermen habitattypen en/of specifieke soorten helemaal niet voorkwamen?
4. Kunt u voor de Drentse N2000 gebieden, per gebied aangeven welke habitattypen en/of soorten op de aanmeldingslijst zijn gezet op grond van het aanwijzingsbesluit voortvloeiend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn? Kunt u hierbij ook aangeven of dit noodzakelijk was vanuit de Europese regelgeving? En kunt u daarbij de ecologische onderbouwing van de aanmelding en de ecologische onderbouwing van de ontwikkeling van het gebied in de afgelopen jaren delen?
5. Is het juist dat de aanmelding van Natura 2000-gebieden niet (altijd) op basis van wetenschappelijke gegevens plaatsvindt/vond? Zo ja, wat is dan de basis geweest voor het aanwijzen van deze gebieden?
6. Hoe beoordeelt u het feit dat wordt gesuggereerd dat gebieden aangewezen zijn op oneigenlijke gronden?

7. Staat de Vogel- en Habitatrichtlijn toe om de aanwijzing van soorten tussen gebieden te verschuiven? Zo nee, op basis van welke juridische grondslag (met verwijzing naar artikel in de Vogel- en Habitatrichtlijn) is dit niet mogelijk?

8. Klopt het dat er in veel gevallen bij Natura 2000-gebieden nog ambities na de aanwijzing zijn toegevoegd door terreinbeherende organisaties? Zo ja, kunt u van alle gebieden een overzicht geven van de ambities die na de aanwijzing zijn toegevoegd?

9. Welke gevolgen heeft het toevoegen van habitats voor de ontwikkelingsmogelijkheden in en rondom deze Natura 2000-gebieden?

10. Klopt het dat doelstellingen die na de aanwijzing zijn toegevoegd en niet voortvloeien uit de Europese regelgeving van de Vogel- en Habitatrichtlijn vrij eenvoudig geschrapt kunnen worden zonder hiervoor in Brussel aan te hoeven kloppen? Hoe verloopt zo'n besluitvorming?

11. Hoe beoordeelt u de uitspraak over het toepassingsbereik van de passende beoordeling door het Europees Hof van Justitie, die het toetsingskader beperkt tot de habitattypen en soorten waarvoor de gebieden zijn geselecteerd?

12. Klopt het dat op basis van de gegevens over de ontwikkeling van de natuurkwaliteit in de Natura 2000-gebieden de conclusie kan worden getrokken dat de natuurkwaliteit netto in alle gebieden samen beter is geworden? Kunt u ter onderbouwing een overzicht verschaffen per gebied en per stikstofgevoelig habitatype?

13. Zijn er aan Drentse Natura 2000-gebieden extra habitattypen toegevoegd ten opzichte van de oorspronkelijke aanmeldingsgronden? Zo ja, kunt u aangeven waarom, wanneer en op basis van welke wettelijke gronden deze habitattypen nog zijn toegevoegd? Zo nee, kunt u een onderbouwing geven dat dit niet het geval is?

14. Met het opstellen van de beheersplannen voor Natura 2000 gebieden heeft het college van GS gesteld dat het beweiden en bemesten van landbouwgronden bestaand beleid was. Is het college het met ons eens dat beweiden en bemesten van landbouwgronden ook nu na de uitspraak van RvS onder bestaand beleid hoort te vallen? Zo nee, kunt u een onderbouwing geven dat dit niet het geval is?

Namens de VVD fractie

Johan Moes